

[Alfred Jensen.]

priserne. Jeg kan nu ikke se, at der er megen stabilitet i, at omkostningsniveauet har ligget fast, jeg er ikke i stand til at konstatere, om det er 2 eller 3 måneder, men i hvert fald 2 måneder. Det har det gjort i perioder tidligere, hvor byggeomkostningerne er gået stærkt i vejret, men lad gå, at der er udtrykt en vis stabilitet ved, at priserne ikke springer i vejret 2 måneder i træk, lad være, at der er sket en bedring af finansieringsforholdene — det bruger ministeren også som begrundelse for den tro, at der vil blive mere byggeri i år —, alt det kan være rigtigt, det skal ikke bestrides, men tilbage bliver, om lejerne er i stand til at betale den husleje, som omkostningsniveauet angiver. Jeg tror, man er oppe på omkostninger og derved også huslejer, så det vil blive vanskeligt at få udlejet de lejligheder, der opføres nu, og at det ydermere, selvom det skulle lykkes at få dem udlejet, vil blive vanskeligt at holde dem udlejet, for det er også et problem. Når forholdene stiller sig således, så er det klart, at man må tage anderledes fat på problemet, end det er gjort i det lovforslag, der foreligger her; så må man gøre sig klart, at der må foretages indgreb eller træffes foranstaltninger, som sikrer, at lejerne kan få boliger i de huse, der opføres nu, til en pris, der er lavere, end omkostningsniveauet angiver. Gør man ikke det, vil man komme til at stå overfor vanskeligheder med udlejningen.

Jeg tror, der er almindelig klarhed over, at der må træffes ekstraordinære foranstaltninger. Jeg ser ikke rettere end, at det forslag, regeringen har fremsat, er en anerkendelse af den udtalelse, socialdemokratiets ledelse — eller jeg ved ikke, om det er rigsdagsgruppen — har udsendt, og som jo også er udtryk for, at støtteforanstaltninger er nødvendige. Jeg betragter forslaget som udtryk for, at der på en eller anden måde må ydes tilskud til byggeriet. Det kan man gøre. Vi har selv fra mit partis side foreslået, at man skulle sikre billig leje ved at give direkte tilskud. Jeg er klar over, at man kan nå det også på anden måde. Man kan nå det ved at sætte ind mod renteudgifterne, enten man vil forsøge at arbejde med selve diskontoen, eller man vil sikre billigere lån som af socialdemokratiet foreslået, men man kan

også bidrage til at sænke omkostningerne ved direkte at gribe ind her. Det problem har de forskellige ordførere såvel som ministeren været inde på. Det er et spørgsmål, som mit parti også har rørt ved den ene gang efter den anden, men det er karakteristisk, at når ministeren rører ved spørgsmålet, hæfter han sig altid lige så stærkt ved lønnen som ved avancerne. Ja, der er situationer, hvor ministeren såvel som andre hovedsagelig har hæftet sig ved arbejderlønningerne og talt om sortbørs lønninger og givet det udseende af, at det først og fremmest er dér, der skal sættes ind. I sin fremsættelsestale tog ministeren endda socialdemokratiets udtalelse til indtægt for, at der skulle sættes ind mod lønningerne. Jeg skal ikke bestride, at der i nogle tilfælde af byggearbejdere kan være tjent temmelig store lønninger, og lønninger, der ligger langt over, hvad der er normalt for arbejdere her i landet. Det vil jeg ikke gøre, fordi sådanne tilfælde findes; men jeg ved, at det er fuldkommen urimeligt og også tåbeligt at ville indbilde sig selv og andre, at det almindelige lønniveau for bygningsarbejderne ligger højt oppe i skyerne. Det er ingenlunde tilfældet. Jeg ved også, at det er fuldkommen urimeligt, når man taler om at sænke omkostningsniveauet ved byggeriet, da først at kaste sig over bygningsarbejdernes løn, for man tager fat på de avancer, der måtte være på selve boligens opførelse såvel som avancer på fremstilling af og handel med byggematerialer. Man skal dog gøre sig klart, at medens bygningsarbejderne lægger krop til — og jeg kan betro det høje tings medlemmer, at det er ikke nogen spøg, jeg har selv prøvet det i 15 år, og det ærede medlem hr. Ingvard Dahl kan også tale med om det —, så klarer de, der snupper avancerne, det uden at få så meget som en sveddråbe på panden, enten der så er tale om bygherren eller fabrikanten af materialer eller dem, der handler med dem; de snupper avancen uden anstrengelse, uden legemlig anspændelse, og uden at deres lemmer eller deres tøj bliver revet i laser, som det sker for arbejderne.

Hvis der derfor skal være mening i at tale om at bringe omkostningsniveauet ned, er det ikke først og fremmest lønningerne, ja, overhovedet ikke lønningerne, man skal